

ГАЛИЦЬКИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ В'ЯЧЕСЛАВА ЧОРНОВОЛА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії

Галицького коледжу

імені В'ячеслава Чорновола

М.П. Баб'юк

«28 вересня» 2020 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

при прийомі на навчання
за освітнім ступенем бакалавра

зі спеціальності

081 «Право»

для абітурієнтів на базі освітньо-кваліфікаційного рівня
«молодший спеціаліст» (зі скороченим строком навчання)

Тернопіль, 2020

Укладач: Голова циклової комісії юридичних дисциплін Самойлова І.А.

Програму обговорено на засіданні циклової комісії юридичних дисциплін, протокол № 6 від 27 січня 2020р.

ЗМІСТ

1.	Загальні положення.....	4
2.	Зміст програми	5
3.	Основні напрями підготовки	6
4.	Критерії оцінювання знань абітурієнтів.....	18
5.	Список рекомендованих джерел	19

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі освітньої-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за спеціальністю 081 «Право».

Організація та проведення додаткових фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Положенні про Приймальну комісію Галицького коледжу імені В'ячеслава Чорновола.

Мета вступного випробування - відбір претендентів на навчання за освітнім ступенем бакалавра.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі тестування, усно у вигляді співбесіди або письмово.

Тривалість фахового вступного випробування - на виконання відведено 80 хвилин.

Результат фахового вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів, з переведенням в 5-бальну.

Фахове вступне випробування має на меті визначення рівня базової теоретичної підготовки вступника для здобуття ступеня бакалавра. У випадку, якщо абітурієнт не склав вступне випробування, він втрачає право брати участь у конкурсному відборі за цією спеціальністю (напрямом підготовки).

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час. При перевірці така робота дешифрується і за неї виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст написаного.

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Пояснювальна записка

Основним завданням фахового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право на основі освітньої-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» є перевірка підготовки у абітурієнтів загальнотеоретичних знань у галузі права та навичок їх застосування на практиці.

Програма вступного фахового випробування включає в себе:

- основні вимоги до знань та умінь абітурієнта;
- визначає основні напрямки підготовки до вступної співбесіди;
- встановлює критерії визнання студента «рекомендованим» або «не рекомендованим» до навчання за результатами співбесіди;

Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки абітурієнтів

У ході конкурсних вступних випробувань абітурієнти повинні продемонструвати **вміння**:

- аналізувати, тлумачити та застосовувати законодавство України з різних галузей права;
- давати кваліфіковану консультацію з питань реалізації громадянами своїх прав і свобод;
- давати оцінку юридичним фактам, вибирати різноманітні правові моделі поведінки суб'єктів, що найбільш повно відповідають їх інтересам;
- аналізувати та тлумачити юридичні норми;
- самостійно систематизувати й застосовувати знання у сфері адміністративного, конституційного, фінансового, цивільного, господарського, кримінального права та процесу, тощо
- роз'яснювати зміст, правильно застосовувати юридичні поняття та терміни;
- здійснювати аналіз подій, що відбуваються в сучасному українському суспільстві на підставі відповідності їх діючому законодавству.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Предмет теорії держави і права. Функції теорії держави і права. Роль і місце теорії держави і права в системі суспільних та юридичних наук. Теорія держави і права як навчальна дисципліна її завдання і функції. Методологія юридичної науки. Класифікація методів вивчення держави і права. Причини та умови виникнення держави і права. Загальна характеристика теорії походження держави і права. Поняття держави. Основні ознаки держави: територіальність, наявність публічної влади, суверенітет, система органів державної влади, управління та примусу, фінансово-бюджетна система. Сутність та соціальне призначення держави. Поняття функцій держави. Класифікація функцій держави: економічна, політична, соціальна, ідеологічна, екологічна, охоронна. Форми здійснення функцій держави. Критерії типології держав і правових систем: формаційний та цивілізаційний. Класифікація типів держави за формаційним та цивілізаційним підходами. Поняття типу держави і права. Поняття форми держави. Елементи форми держави: форма державного правління, форма державного устрою, політичний (державний) режим. Форма правління та її види: монархія, республіка. Монархія: ознаки, види (обмежена, абсолютна). Республіка: ознаки, види (президентська, парламентська, змішана). Форма державного устрою та його види. Унітарна держава: поняття, ознаки, види. Федеративна держава: поняття, ознаки, види. Конфедерація: поняття, ознаки, види. Імперія: поняття, особливості. Політичний режим та його види. Демократичний режим: поняття, ознаки, види. Антидемократичний режим: поняття, ознаки, види. Поняття і значення механізму та апарату держави. Структура механізму держави. Апарат держави: поняття та ознаки. Структура апарату держави. Поняття і ознаки державного органу. Класифікація органів держави (критерій класифікації: за соціальною природою, за способом утворення, за способом прийняття рішень, за територіальними межами, за часом дії, за обсягом повноважень). Загальнотеоретична характеристика органів законодавчої, виконавчої та судової влад. Органи держави та самоврядування: їх співвідношення. Основні принципи організації і діяльності державного апарату. Поняття і структура політичної системи держави. Структура і функції політичної системи. Місце і роль державної влади у політичній системі держави та суспільства. Становлення і розвиток ідеї правової держави. Основні ознаки і риси правової держави. Конституційне закріплення принципів правової держави. Становлення і розвиток громадянського суспільства. Тенденції розвитку правової держави та громадянського суспільства в Україні. Людина, особа, громадянин: співвідношення понять. Правовий статус: поняття та структура. Класифікація правового статусу (за характером: загальний, спеціальний, галузевий, індивідуальний; за суб'єктами: фізичних та юридичних осіб, іноземців, осіб без громадянства, біженців, українських громадян, які перебувають за кордоном, професійний та посадовий статус, статус осіб, що знаходяться у екстремальних умовах). Поняття прав, свобод і законних інтересів громадянина, їх загальна характеристика. Обов'язки людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина у демократичній державі. Теорії

походження права. Відмінності права від соціальних норм первіснообщинного ладу. Головні підходи до праворозуміння. Визначення права. Ознаки права: нормативність, обов'язковість, примусовість, здатність виступати в ролі регулятора суспільних відносин. Право і звичай. Єдність та відмінність права і моралі. Право і релігійні норми. Поняття та основні ознаки права. Правові норми - особливий вид соціальних норм. Поняття функцій права. Співвідношення категорій: "функція права", "функціонування права", "роль права" і "завдання права". Система функцій права: міжгалузеві, загально правові, галузеві, правових інститутів, норми права. Регулятивна функція права: характеристика, шляхи здійснення. Охоронна функція права: характеристика, специфіка. Соціальна функція права. Форми реалізації функцій права. Поняття і класифікація принципів, що діють у правовій системі. Загально-правові принципи. Міжгалузеві і галузеві принципи. Принципи правових інститутів. Поняття і загальні ознаки норм права. Класифікація норм права. Структура норми права: гіпотеза, диспозиція, санкція. Гіпотеза: поняття, особливості, види. Диспозиція: поняття, особливості, види. Санкція: поняття, особливості, види. Види правових норм. Характеристика колізійних норм. Співвідношення норми права і статті нормативно-правового акта. Поняття і види форм (джерел) права. Правовий прецедент та його особливості. Класифікація правових прецедентів. Нормативно-правовий договір: поняття та види. Поняття нормативно-правового акту як джерела права. Ознаки нормативного правового акту. Види нормативно-правових актів: закон та підзаконний нормативно-правовий акт. Поняття та ознаки законів. Класифікація законів: за юридичною силою - Конституція, конституційні, звичайні; За суб'єктами законотворчості; за предметом правового регулювання; за терміном дії; за структурою; за сферою дії. Підзаконні нормативні правові акти. Види підзаконних актів. Дія нормативно-правових актів у часі. Дія нормативних правових актів у просторі за колом осіб. Колізії в законодавстві. Поняття та загальна характеристика системи права. Правова система та система права: лінії співвідношення. Поняття системи права. Галузь права. Види галузей права: профілюючі (фундаментальні), спеціальні, комплексні. Загальна характеристика основних галузей права України. Інститут права. Норми права. Предмет і метод правового регулювання як критерії поділу системи права на галузі та інститути. Види методів правового регулювання: імперативний (метод владного зобов'язання), диспозитивний. Способи правового регулювання: дозвіл, заборона, зобов'язання, заохочення. Система законодавства: поняття, структура. Співвідношення системи законодавства і системи права. Сутність і призначення систематизації законодавства. Поняття та види систематизації: облік нормативно-правових актів, інкорпорація, консолідація, кодифікація. Особливості та види інкорпорації. Ознаки та види консолідації. Характерні риси та види кодифікацій. Класифікація правових систем. Правові сім'ї. Англосаксонська правова система. Романо-германська правова система. Мусульманська правова система. Індійське право. Індуське право. Соціалістична правова система. Система звичаєвого права. Змішані правові системи. Поняття, особливості та предмет правового регулювання. Засоби, способи, методи та типи правового регулювання. Класифікація засобів правового регулювання. Види правового регулювання. Механізм правового регулювання. Стаді механізму правового регулювання.

Поняття та ознаки правотворчості. Співвідношення правотворчості і законотворчості. Принципи правотворчості: науковість, професіоналізм, законність, демократизм, гласність, оперативність, гуманізм, планування. Види правотворчості. Поняття і стадії правотворчого процесу. Законодавча техніка. Поняття і ознаки правових відносин. Зміст правових відносин. Структура правовідносин. Види правових відносин. Суб'єкти правових відносин, їх види. Поняття і види об'єктів правових відносин. Правосуб'єктність. Юридичні факти як підстава виникнення зміни і припинення правовідносин. Поняття і класифікація юридичних фактів: дії і події. Юридичні вчинки. Правосвідомість: поняття і роль у суспільному житті. Функції правосвідомості. Структура правосвідомості; правова ідеологія; правова психологія. Види правосвідомості. Правова культура: поняття та загальна характеристика. Структура правової культури. Поняття, мета і завдання правового виховання. Принципи і функції правового виховання. Поняття та форми реалізації права. Правозастосування як особлива форма реалізації права. Стадії застосування права. Акти застосування права та їх види. Прогалини в законодавстві. Правові колізії та способи їх подолання. Застосування права по аналогії. Поняття і значення тлумачення. Прийоми тлумачення. Роз'яснення норм права та його види. Офіційне тлумачення (нормативне і казуальне). Неофіційне тлумачення (доктринальне, професійне, повсякденне). Суб'єкти тлумачення. Поняття законності як багатоаспектної категорії. Основні принципи законності. Гарантії законності. Поняття правопорядку. Основні ознаки та функції правопорядку. Принципи та структура правопорядку. Співвідношення права, законності і правопорядку. Поняття правомірної поведінки. Класифікація правомірної поведінки. Поняття правопорушення і його види. Природа та сутність юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Цілі і функції юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Поняття конституційного права як галузі публічного права. Предмет конституційного права України як галузі права. Поняття та специфіка методу конституційно-правового регулювання. Система конституційного права України як галузі права. Конституційно-правові інститути: поняття та особливості. Поняття, особливості та класифікація конституційно-правових норм. Поняття та система джерел конституційного права України. Конституційно-правові відносини: поняття та особливості. Суб'єкти конституційних правовідносин. Об'єкти конституційно-правових відносин: поняття та види. Юридичні факти в конституційному праві: поняття та значення. Наука конституційного права: поняття, предмет та система. Поняття, види та ознаки конституційно-правової відповідальності. Конституційний делікт як підстава конституційно-правової відповідальності. Конституційно-правові санкції. Виникнення та основні теорії конституції держави. Поняття, суть та ознаки конституційного ладу та його загальних засад. Конституційна характеристика України як суверенної та незалежної держави. Конституційне закріплення принципу народного суверенітету. Україна як правова держава. Гарантії державного суверенітету в Україні. Україна як демократична

парламентсько-президентська республіка: конституційно-правовий аспект. Конституційний принцип поділу влади в Україні. Україна як соціальна держава: конституційно-правовий аспект. Принцип багатоманітності. Конституційні засади економічної системи України. Правовий статус мов в Україні. Види державних символів України, їх стислий опис та порядок використання. Конституційний лад та громадянське суспільство. Поняття та принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні. Конституційні обмеження реалізації прав і свобод людини. Поняття та зміст громадянства. Конституційні принципи українського громадянства. Підстави та порядок набуття українського громадянства. Підстави та порядок припинення українського громадянства. Повноваження державних органів, які беруть участь у вирішенні питань громадянства України. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Конституційно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Основні права та обов'язки іноземців та осіб без громадянства, їх гарантії. Особливості в'їзду в Україну, перебування в Україні та виїзду з України іноземних громадян. Особливості юридичної відповідальності іноземців. Конституційно-правовий статус біженців та осіб, що потребують додаткового та тимчасового захисту в Україні. Поняття, загальні ознаки та класифікація основних (конституційних) прав, свобод та обов'язків. Система конституційних громадянських прав і свобод. Свобода слова та її конституційні гарантії. Поняття та види інформації. Конституційно-правовий статус та види засобів масової інформації. Право на доступ до публічної інформації та особливості його реалізації. Поняття та гарантії діяльності журналістів. Свобода пересування та вільний вибір місця проживання: поняття та умови реалізації. Право на свободу світогляду та віросповідання, форми його реалізації. Конституційний статус релігійних організацій. Поняття та система конституційних політичних прав і свобод громадян. Право на участь в управлінні державними справами. Право на свободу об'єднання. Види об'єднань громадян. Політичні партії: поняття, порядок легалізації, права, відповідальність. Право на мирні зібрання та умови його реалізації. Загальна характеристика конституційного регулювання економічних, соціальних, екологічних прав та прав у сфері культури. Конституційні гарантії прав людини. Конституційні обов'язки людини і громадянина України. Конституційно-правові підстави обмеження реалізації прав людини в умовах воєнного чи надзвичайного стану. Виборче право громадян. Принципи виборчого права. Типи виборчих систем. Виборча система України. Суб'єкти та етапи виборчого процесу. Поняття та види референдумів в Україні. Предмет референдуму. Порядок ініціювання референдуму громадянами та його призначення (проголошення) компетентними органами влади. Юридична сила рішень, прийнятих на референдумі. Конституційні принципи побудови та діяльності органів державної влади в Україні. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України як парламенту, його склад та структура. Конституційна регламентація функцій та повноважень парламенту України. Організаційні форми роботи Верховної Ради України. Правовий статус та повноваження Голови Верховної Ради України. Правовий статус комітетів парламенту. Правовий статус тимчасових спеціальних та тимчасових слідчих комісій, проблеми правового регулювання. Конституційний статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Конституційний статус Рахункової палати як спеціалізованого органу парламентського контролю. Конституційно-правове регулювання законодавчого процесу. Конституційно-правовий статус народного депутата. Права і обов'язки народного депутата. Президент України як глава держави. Функції і повноваження Президента України. Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Конституційний статус органів виконавчої влади, їх функції та види. Система органів виконавчої влади в Україні. Кабінет Міністрів України - найвищий орган в системі органів виконавчої влади: склад, порядок формування та припинення повноважень. Повноваження та акти Кабінету Міністрів України. Конституційно-правовий статус центральних органів виконавчої влади в Україні. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади в Україні. Судова влада та конституційні принципи правосуддя в Україні. Конституційні засади судової системи України. Конституційно-правовий статус суддів України. Конституційно-правовий статус Вищої Ради юстиції. Прокуратура України в системі державних органів та її повноваження за Конституцією України. Поняття охорони та захисту Конституції України. Форми захисту Конституції України. Конституційне судочинство як форма захисту Конституції України. Порядок формування Конституційного Суду України і його структура. Функції та повноваження Конституційного Суду України. Юрисдикція Конституційного Суду України. Статус судді Конституційного Суду України. Характеристика конституційного судового процесу. Акти та правові позиції Конституційного Суду України. Поняття, форма та принципи територіального устрою України. Столиця України: особливості конституційно-правового статусу. Конституційно-правовий статус Автономної Республіки Крим. Поняття, принципи та система місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування та їх повноваження. Правові акти органів місцевого самоврядування. Сільські, селищні, міські ради - органи місцевого самоврядування. Конституційно-правовий статус сільського, селищного, міського голови. Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)

Цивільне право як приватне право. Місце цивільного права в системі галузей права. Предмет цивільно-правового регулювання. Цивільно-правовий метод регулювання суспільних відносин. Функції цивільного права. Основні принципи цивільного права. Відмежування цивільного права від інших галузей права. Система цивільного права як галузі права. Поняття і предмет науки цивільного права. Функції науки цивільного права. Методи дослідження цивільно-правових явищ. Взаємодія науки цивільного права з іншими галузями юридичної науки. Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Система цивільного законодавства. Роль звичаю ділового обороту в регулюванні майнових відносин. Юридичне значення рішень і висновків Конституційного Суду України, постанов Пленуму Верховного Суду України і Вищого Господарського Суду. Дія цивільного законодавства у часі. Дія цивільного законодавства у просторі та

по колу осіб. Диспозитивні та імперативні норми цивільного права. Тлумачення цивільно-правових норм. Застосування цивільного законодавства по аналогії. Основні цивільно-правові системи сучасності. Поняття цивільного правовідношення. Елементи та структурні особливості цивільного правовідношення. Зміст цивільного правовідношення. Поняття, зміст та види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст та види суб'єктивних обов'язків. Склад учасників (суб'єктів) цивільних правовідносин. Поняття цивільної правоздатності і дієздатності. Класифікація (види) цивільних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Юридичні факти. Види юридичних фактів. Фізична особа як індивідуальний суб'єкт цивільного права. Правоздатність фізичних осіб. Співвідношення правоздатності та суб'єктивного права. Дієздатність фізичних осіб. Набуття повної цивільної дієздатності неповнолітніми при досягненні ними 18 років. Обмеження дієздатності громадян. Визнання громадянина недієздатним. Особливості правового становища фізичних осіб-підприємців. Ім'я та місце проживання фізичних осіб, їх юридичне значення. Акти цивільного стану. Порядок, умови та правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою. Поняття та ознаки юридичної особи. Теорії сутності юридичних осіб. Поняття і види правосуб'єктності юридичних осіб. Органи юридичних осіб. Порядок і способи утворення юридичних осіб. Установчі документи юридичної особи. Державна реєстрація юридичної особи та її юридичне значення. Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи. Неспроможність (банкрутство) юридичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності. Реорганізація юридичної особи та її способи. Види юридичних осіб. Господарські товариства. Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності держави. Інші публічно-правові утворення як учасники цивільних правовідносин. Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин. Особливості обігу окремих об'єктів цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття речей. Класифікація речей та її правове значення. Поняття майна. Гроші та валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та особливості цивільно-правового режиму валютних цінностей. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Послуги та інші дії як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин. Твори науки, літератури, мистецтва як об'єкти цивільних правовідносин. Винаходи, промислові зразки, корисні моделі як об'єкти цивільних правовідносин. Інформація як об'єкт цивільних правовідносин. Особисті немайнові блага. Поняття і види правочинів. Умови дійсності правочинів. Сторони у правочині. Зміст правочину. Єдність (відповідність) волі та волевиявлення у правочині. Форма правочину. Недійсність правочину та її види. Недійсність частини правочину. Правові наслідки недійсності правочину. Момент, з якого правочин вважається недійсним. Умовні правочини. Поняття представництва. Види представників. Повноваження. Довіреність. Форма та строк дії довіреності. Передоручення. Припинення довіреності. Наслідки укладення угоди особою, не уповноваженою на це, або з перевищенням повноважень. Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права. Поняття виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Принципи та гарантії здійснення права та виконання обов'язків у

цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом. Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Виникнення та здійснення права на захист. Способи захисту цивільних прав. Система органів, які здійснюють захист цивільних прав. Посилення ролі судового захисту цивільних прав. Поняття та зміст самозахисту цивільних прав. Поняття і обчислення строків. Види строків. Строки здійснення цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Поняття і значення строку позовної давності. Застосування позовної давності. Види строків позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення, перерва і поновлення строків позовної давності. Наслідки закінчення строку позовної давності. Випадки захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності. Поняття і зміст та види особистих немайнових прав. Здійснення особистих немайнових прав. Захист особистих немайнових прав. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Власність і право власності. Поняття і зміст права власності. Зміст та межі здійснення суб'єктивного права власності. Форми і види права власності за законодавством України. Підстави виникнення прав власності та їх класифікація. Момент виникнення права власності у набувача майна за договором. Ризик випадкової загибелі або псування речі. Припинення права власності. Поняття права приватної власності. Суб'єкти права приватної власності. Об'єкти права приватної власності. Підстави виникнення і припинення права приватної власності. Зміст і здійснення права приватної власності. Земля - особливий об'єкт права приватної власності. Право приватної власності на житло. Право довірчої власності. Право власності юридичних осіб. Особливості правового режиму майна окремих видів юридичних осіб. Суб'єкти права державної власності. Управління державним майном. Зміст права державної власності. Здійснення права державної власності. Правовий режим майна державного підприємства. Правовий режим майна казенного підприємства. Поняття права комунальної власності. Суб'єкти права комунальної власності. Об'єкти права комунальної власності. Зміст права комунальної власності. Здійснення права комунальної власності. Поняття права спільної власності та її види. Поняття спільної часткової власності. Право спільної сумісної власності. Право власності подружжя. Правовий режим майна "простого" товариства. Види речових прав. Володіння. Поняття та види сервітутів. Земельні сервітути. Особисті сервітути. Припинення сервітутів. Право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб (емфітевізис). Право користування чужою землею для забудови (суперфіцій). Цивільно-правові способи захисту права власності. Витребування майна з чужого незаконного володіння. Захист прав власника від порушень, не поєднаних з позбавленням володіння. Захист прав володільця, який не є власником. Поняття авторського права, його основні функції. Джерела авторського права. Види об'єктів авторського права. Твори, які не є об'єктами авторського права. Суб'єкти авторського права. Співавторство. Службовий твір, його правовий статус. Суб'єкти авторського права на службовий твір. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора. Межі авторських прав. Вільне використання твору. Строк дії авторського права. Поняття, функції та джерела регулювання суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Взаємозв'язок

суміжних та авторських прав. Зміст суб'єктивних прав виконавців, виробників фонограм, організацій ефірного та кабельного мовлення. Вільне використання об'єктів суміжних прав. Строк дії суміжних прав. Захист авторських та суміжних прав. Особливості цивільно-правового, захисту особистих немайнових прав авторів. Поняття, джерела, тенденції розвитку права промислової власності в умовах ринкової економіки. Поняття та ознаки винаходу. Умови патентоздатності винаходів. Види винаходів. Поняття та умови патентоздатності корисної моделі. Правові форми охорони винаходів. Особисті немайнові права авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків. Права на службовий винахід. Цивільно-правовий захист прав авторів та патентоволоділців. Поняття, зміст та реєстрація комерційного (фірмового) найменування. Право юридичної особи на фірмове найменування. Поняття і ознаки торгової марки (знаку для товарів та послуг). Види торгових марок. Оформлення прав на торгову марку. Виключні права на торгову марку. Поняття і ознаки промислового зразка. Оформлення прав на Промисловий зразок. Цивільно-правова охорона найменування місця походження товару. Види найменувань місця походження товарів та особливості їх правового режиму. Цивільно-правовий захист торгових марок (знаків для товарів та послуг) та промислових зразків. Поняття зобов'язального права. Елементи зобов'язань. Правове становище боржника. Правове становище кредитора. Множинність осіб у зобов'язаннях. Уступка вимоги (цесія). Перевід боргу. Зміст зобов'язань. Підстави виникнення зобов'язань. Класифікація зобов'язань. Поняття виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Строк виконання зобов'язань. Місце виконання зобов'язань. Спосіб виконання. Виконання часткових солідарних, субсидіарних зобов'язань. Поняття та види забезпечення виконання зобов'язань. Класифікація способів забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка, її значення. Види неустойки. Гарантія. Відмінність гарантії від поруки. Принципи гарантії. Завдаток. Поняття та забезпечувальний механізм завдатку. Відмінність завдатку від авансу. Застава і її види. Предмет застави. Форма договору застави. Сторони договору застави, їх права та обов'язки. Застава нерухомості (іпотека). Особливості застави майнових прав, цінних паперів, товарів в обороті. Заклад. Притримання. Поняття та значення цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Договірна і позадоговірна відповідальність. Умови (підстави) цивільно-правової відповідальності. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ (ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)

Поняття, предмет і завдання кримінального права. Система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність, його ознаки, структура і значення. Диспозиція і санкція, їх види. Тлумачення кримінального закону. Територіальний принцип чинності закону у просторі. Принцип громадянства. Універсальний та реальний принципи чинності закону у просторі. Видача правопорушників та передача засуджених осіб. Чинність кримінального закону у часі. Зворотна дія кримінального закону у часі. Поняття й ознаки злочину за кримінальним правом України. Відмінність злочину від інших видів правопорушень. Класифікація злочинів у кримінальному праві. Поняття

кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності конкретної особи за кримінальним правом України. Виникнення, форми реалізації і припинення кримінальної відповідальності за кримінальним правом України. Поняття і значення складу злочину. Структура і зміст складу злочину. Види складів злочину та їх класифікація. Поняття та значення кваліфікації злочину. Поняття об'єкта злочину. Види об'єктів злочину. Поняття предмета злочину і його значення для кваліфікації злочинів. Поняття, ознаки і значення об'єктивної сторони злочину. Поняття дії та бездіяльності в кримінальному праві. Суспільно небезпечні наслідки: види, кримінально-правове значення. Причинний зв'язок і його значення в кримінальному праві. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину. Поняття і ознаки суб'єкта злочину за Кримінальним кодексом України. Осудність суб'єкта як обов'язковий елемент складу злочину. Поняття неосудності та її критерії. Обмежена осудність за Кримінальним кодексом України та її кримінально-правове значення. Вік суб'єкта злочину як обов'язковий елемент складу злочину. Поняття спеціального суб'єкта злочину. Поняття, ознаки і значення суб'єктивної сторони злочину. Поняття вини за Кримінальним кодексом України. Форми вини. Поняття умислу. Види умислу за Кримінальним кодексом України. Прямий умисел. Непрямий умисел. Теоретична класифікація умислу. Необережність та її види. Злочинна самовпевненість. Злочинна недбалість. Складна вина. Мотив злочину. Мета злочину, її кримінально-правове значення. Помилка в кримінальному праві: види, її вплив на вину. Поняття стадій злочину. Види стадій злочину за Кримінальним кодексом України. Поняття закінченого злочину. Готування до злочину. Замах на злочин. Види замаху на злочин та їх кримінально-правове значення. Поняття добровільної відмови. Поняття дійового каяття. Відмінність добровільної відмови від дійового каяття. Поняття співучасті у злочині. Види співучасників злочину за кримінальним правом України. Поняття виконавця (співвиконавця), опосередкованого виконавця. Організатор злочину. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки пособника злочину. Підбурювач злочину. Форми співучасті у злочині. Підстави і межі кримінальної відповідальності співучасників. Спеціальні питання відповідальності за співучасть. Інститут причетності до злочину: поняття і види. Поняття множинності злочинів у кримінальному праві України. Поняття одиничного злочину. Види одиничних злочинів. Види множинності злочинів. Повторність злочинів, її види. Сукупність злочинів. Ідеальна та реальна сукупність злочинів. Кримінально-правовий аналіз рецидиву. Види рецидиву: загальний, спеціальний, простий, складний, багаторазовий, пенітенціарний. Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння. Поняття та ознаки необхідної оборони. Перевищення меж необхідної оборони. Уявна оборона. Поняття та ознаки затримання особи, що вчинила злочин. Перевищення меж при затриманні особи, що вчинила злочин. Поняття та ознаки крайньої необхідності. Поняття та ознаки примусу. Поняття та кримінально-правовий зміст виконання наказу або розпорядження. Діяння пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з розкриття чи попередження злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації: поняття та кримінально-правовий зміст. Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Звільнення від кримінальної відповідальності у

зв'язку із примиренням винного з потерпілим. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки покарання. Мета покарання за Кримінальним кодексом України. Поняття і система покарань за кримінальним правом України. Загальна характеристика видів покарань за Кримінальним кодексом України. Основні покарання. Додаткові покарання. Покарання, що можуть призначатися і як основні і як додаткові. Штраф. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Громадські роботи. Виправні роботи. Службові обмеження для військовослужбовців. Конфіскація майна. Арешт. Обмеження волі. Позбавлення волі на певний строк. Довічне позбавлення волі. Загальні засади призначення покарання. Загальна характеристика обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання. Призначення покарання за незакінчений злочин. Призначення покарання за злочин вчинений в співучасті. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання за сукупністю злочинів. Призначення покарання за сукупністю вироків. Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення. Поняття, юридична природа та кримінально-правовий зміст звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання: види, умови та значення. Звільнення від покарання у зв'язку із втратою особою суспільної небезпечності. Звільнення від відбування покарання з випробуваннями: підстави та умови. Види звільнення від відбування покарання з випробуваннями. Звільнення від відбування покарання з випробуваннями вагітних жінок та жінок, які мають дітей до семи років. Правові наслідки звільнення особи з випробуваннями. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Звільнення від подальшого відбування покарання та його кримінально - правовий зміст. Звільнення від подальшого відбування покарання особи, засудженої за діяння протиправність і караність якого усунена законом. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Заміна невідбутої частини більш м'яким. Звільнення від відбування покарання за хворобою. Особливості звільнення від покарання та його відбування в порядку амністії або помилування. Поняття та правові наслідки судимості. Момент виникнення та припинення судимості. Загально-правові та кримінально-правові наслідки судимості. Погашення судимості. Зняття судимості. Поняття примусових заходів медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру. Поняття, юридична природа та кримінально-правовий зміст примусового лікування. Види звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. звільнення від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, особливості їх призначення. Звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. Особливості звільнення неповнолітніх від відбування покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Особливості погашення та зняття судимості, щодо неповнолітніх осіб, які вчинили злочин.

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Предмет адміністративного права. Поняття методу адміністративно-правового регулювання. Особливості методу адміністративно-правового регулювання. Система адміністративного права. Місце адміністративного права в системі права України. Історія розвитку адміністративного права як галузі права та науки. Адміністративне право як наука та навчальна дисципліна. Напрями та етапи адміністративної реформи в Україні. Поняття та ознаки адміністративно-правової норми. Класифікація адміністративно-правових норм. Види джерел адміністративного права. Поняття та ознаки адміністративно-правових відносин. Структура адміністративно-правових відносин. Види адміністративно-правових відносин. Поняття та особливості юридичних фактів як підстави виникнення, зміни та припинення адміністративно-правових відносин. Поняття та структура адміністративно-правового статусу фізичних осіб. Загальний і спеціальний адміністративно-правові статуси фізичних осіб. Особливості адміністративно-правового статусу об'єднань громадян. Система органів виконавчої влади в Україні. Адміністративно-правовий статус та структура Кабінету Міністрів України (виконавчо-розпорядчі, організаційні та нормотворчі повноваження. Структура та повноваження міністерств. Структура та повноваження служб, агентств та інспекцій Адміністративно-правовий статус місцевих державних адміністрацій. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу Президента України. Загальна характеристика адміністративно-правового статусу органів місцевого самоврядування. Поняття та види державної служби. Органи управління та забезпечення державної служби. Поняття та види державних службовців. Права та обов'язки державного службовця. Обмеження і заборони для державних службовців. Прийняття на державну службу. Процедура проведення конкурсу на заміщення посади державного службовця. Підстави припинення державної служби. Юридична відповідальність державних службовців. Поняття форм державного управління. Правові форми державного управління. Неправові форми державного управління. Поняття методу державного управління Метод переконання в державному управлінні. Метод примусу в державному управлінні. Поняття, ознаки та види адміністративних договорів. Поняття та ознаки правового акту управління. Види правових актів управління. Державна реєстрація правового акту управління. Поняття та система способів забезпечення законності та дисципліни в державному управлінні. Система державного контролю в державному управлінні Адміністративний нагляд (поняття та правові ознаки). Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Нормативне регулювання адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Поняття та загальна структура юридичного складу адміністративного правопорушення. Система адміністративних стягнень. Види адміністративних стягнень. Загальні правила накладення адміністративних стягнень. Поняття та принципи адміністративного процесу. Поняття, ознаки та завдання провадження в справах про адміністративні правопорушення. Принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення. Особи, що беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення. Поняття та види стадій провадження у

справах про адміністративні правопорушення. Звичайне та спрощене провадження в справі про адміністративні правопорушення. Адміністративне розслідування. Поняття та зміст протоколу про адміністративне правопорушення. Розгляд справи про адміністративне правопорушення. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення. Основні етапи розгляду справи про адміністративне правопорушення (підготовка справи, аналіз зібраних матеріалів, прийняття постанови, доведення постанови до відома). Види та зміст постанов по справах про адміністративні правопорушення. Оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення. Види рішень державних органів (посадових осіб) за результатами розгляду скарг на постанови про адміністративні правопорушення. Стадія виконання постанов в справах про адміністративні правопорушення. Поняття та ознаки адміністративно-правових режимів. Мета та завдання державного управління економікою. Повноваження Президента України в сфері управління економікою. Повноваження КМУ в сфері управління економікою. Повноваження центральних органів виконавчої влади по управлінню економікою. Функції місцевих органів виконавчої влади у сфері державного управління економікою. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти державного управління економікою. Загальні засади управління адміністративно-політичною сферою. Повноваження Президента України в адміністративно-політичній сфері. Повноваження КМУ в адміністративно-політичній сфері. Повноваження місцевих державних адміністрацій та місцевих рад в адміністративно-політичній сфері. Центральні органи виконавчої влади в сфері управління обороною та безпекою (Служба безпеки України, Міністерство оборони України, Міністерство надзвичайних ситуацій України). Повноваження Міністерства закордонних справ України. Система закордонних органів Міністерства закордонних справ. Завдання та система органів управління юстицією. Система та структура органів внутрішніх справ. Організаційно-правові засади управління соціально-культурно сферою. Повноваження КМУ в сфері освіти та науки. Повноваження центральних органів виконавчої влади в сфері освіти та науки. Повноваження місцевих рад та місцевих державних адміністрацій в сфері освіти та науки. Повноваження Президента та КМУ в сфері охорони здоров'я. Повноваження центральних органів виконавчої влади в сфері охорони здоров'я. Повноваження Президента та КМУ в соціальній сфері. Повноваження центральних органів виконавчої влади в соціальній сфері.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ
під час проведення фахового вступного випробування для здобуття
освітнього ступеня «бакалавра» зі скороченим строком навчання
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»

Абітурієнт отримує білет, у якому визначено п'ять теоретичних питань.
Після підготовки відбувається
усна бесіда абітурієнта з членами фахової комісії.

Члени комісії оцінюють відповідь абітурієнта за 200-бальною шкалою. Максимальна кількість балів за кожне з питань – 200, підсумкова оцінка виставляється шляхом вирахування середнього бала за всі поставлені у білеті питання.

ОЦІНКА «ВІДМІННО» (176 - 200 БАЛІВ) - абітурієнт глибоко і всебічно розкриває зміст визначених у білеті питань, логічно мислить і будує відповідь, вільно оперує чинним законодавством і набутими теоретичними знаннями при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих або інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

ОЦІНКА «ДОБРЕ» (136 - 175 БАЛІВ) - абітурієнт засвоїв теоретичний матеріал, розкриває основні аспекти законодавчої регламентації порушеної у питаннях білету проблематики, аргументовано викладає їх, володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих або інших актуальних проблем, але при цьому припускає певних неточностей у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу.

ОЦІНКА «ЗАДОВІЛЬНО» (100 - 135 БАЛІВ) - абітурієнт в основному опанував теоретичні знання, орієнтується у першоджерелах, проте демонструє фрагментарну обізнаність із визначених у білеті питань, не переконливо відповідає, плутає поняття і категорії, відповідаючи на запитання практичного характеру виявляє неточність у набутих знаннях, уточнюючі запитання викликають невпевненість, не вміє оцінювати факти, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю.

ОЦІНКА «НЕЗАДОВІЛЬНО» (0 - 99 БАЛІВ) - абітурієнт отримує за відсутність знань із програмного матеріалу, про що свідчить невміння аналізувати конкретні теоретичні питання, незнання правової термінології та чинного законодавства, відсутність логічного мислення і сформованих практичних навичок, або ж абітурієнт взагалі відмовився відповідати на питання, визначені у білеті.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356 (зі змінами та доповненнями).
3. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131(зі змінами та доповненнями).
4. Кодекс про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984, додаток до № 51, ст.1122 (зі змінами та доповненнями).